

In ons Beleidsrapport aan de GS (dd.05-10-2010) maakten wij u er in punt e. reeds op attent, dat er ingrijpende wijzigingen in ons landelijke publieke omroepbestel te verwachten zijn. De drang naar fusering, waarvan grote besparingen verwacht worden, is onmiskenbaar groot. We schreven daarbij: *“Voor deputaten ligt de grens in die samenwerking bij de vrijheid om de middelen die de overheid ter beschikking stelt om kerkdiensten te blijven uitzenden, in eigen verantwoordelijkheid te kunnen blijven gebruiken.”*

In ons jaarverslag 2010 gaven we al aan, dat ook op ‘de kleine’, de zogeheten ‘2.42-omroepen’ als VKZ – de stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd (die namens IKON en Zendtijd voor Kerken voor de overheid de Protestants Christelijke zuil vertegenwoordigt), druk wordt uitgeoefend tot vergaande fusies. Reden daarvoor is de druk van bezuinigingen, maar ook de gedachte dat het aanhangen van een (religieuze) levensbeschouwing, ieders persoonlijke vrijheid mag zijn maar dat de overheid geen taak heeft om dat met publieke middelen te “promoten”.

We schreven daarbij, in een nadere praktische uitwerking van wat deputaten RTV reeds in hun Beleidsrapport stelden: *“Uitgangspunt voor RTV-deputaten in deze gesprekken is, dat voor de kerken absolute zeggenschap over de “eigen” zendtijd, middelen en wijze waarop de zendtijd wordt ingevuld, voorwaarden (zullen) zijn, voor welke samenwerking dan ook.”*

Br. J. van Dijk (tot begin van dit jaar beleidsmedewerker van het Ministerie van OCW) schreef in het rapport aan de Landelijke vergadering van de Ned. Gereformeerde Kerken: *“De gewenste fusies hoeven gelet op de huidige mediawetgeving en de uitgegeven concessies pas per 1 januari 2016 effectief te zijn en dus bij de start van de aanvraagprocedure voor een nieuwe concessie medio 2014 beklonken te zijn. Gelet op de grote bezuinigingen heeft de minister gevraagd de nieuwe fusie-omroepen veel eerder tot stand te brengen. Achtergrond is dat men hoge verwachtingen heeft van de efficiency-winst van deze fusies. De minister heeft aangegeven dat omroepverenigingen die snel tot een fusie komen, budgettaire garanties kunnen krijgen voor deze en de volgende concessieperiode.*

Dit heeft geleid tot veel overleg tussen de diverse omroepen. Er is evenwel geen duidelijk beeld over wie met wie in zee wil gaan. De ‘2.42-omroepen’ hebben uiteenlopende opvattingen over de wenselijke partnerkeuze. Gegeven de verschillen in geestelijke oriëntatie van deze omroepen – van hindoeïsme tot humanisme – en in de bestaande samenwerkingsverbanden, is het niet verwonderlijk dat de stromingen ieder voor zich, toekomstige fusies (gaan) onderzoeken.

De IKON heeft zich hierbij steeds ingespannen om toch zo veel mogelijk 2.42-omroepen in één nieuwe omroep onder te brengen of tenminste op één lijn te krijgen. Nu onderzoeken IKON en ZvK samen in VKZ-verband fusiemogelijkheden. Deze zijn primair gericht op de bestaande christelijke omroepverenigingen, KRO, NCRV en EO. Dit vergt veel van de bestuurders en Raden van Toezicht. Het feit dat het Commissariaat voor de Media grote druk op de VKZ uitoefent om op korte termijn tot een volledige juridische fusie met IKON en ZvK te komen, maakt deze taak des te zwaarder omdat niet duidelijk is welke afspraken onverkort in een volgend fusietraject overeind kunnen blijven.”

Bij al deze gesprekken is voor uw deputaten, maar ook voor alle betrokkenen bij ZvK, de redactionele vrijheid (autonomie), dat is de zeggenschap over de “eigen” zendtijd, middelen en wijze waarop de zendtijd wordt ingevuld, het meest zwaarwegend in de gesprekken. In de zin van de Mediawet is ZvK als omroepinstelling verantwoordelijk voor de inhoud van de uitzendingen. Bij opnames van kerkdiensten voor radio en televisie ligt de verantwoordelijkheid voor de inhoud echter bij de plaatselijke kerk (i.c. de kerkenraad), die de desbetreffende dienst belegt. Vanuit de achtergrond dat de in ZvK samenwerkende kerkgenootschappen samen zendtijd aanvragen en de uitvoering hiervan opdragen aan de ZvK, ligt deze verantwoordelijkheidsverdeling voor de hand. Bij alle gesprekken over andere vormen van samenwerking dan de huidige waarin met de IKON wordt samengewerkt in de koepelstichting “VKZ”, hanteren de Raad van Toezicht en de bestuurder het uitgangspunt: *“dat de redactionele onafhankelijkheid van ZvK en de volledige eigen verantwoordelijkheid van de kerken bij de vormgeving van uitgezonden kerkdiensten, onaangetaast dienen te blijven”*. Een kerkdienstuitzending is geen TV- of radioprogramma, maar een registratie van de ontmoeting van de Here met zijn volk.

Vasthouden aan die eis kan echter ook inhouden dat er, gedwongen door de politiek, het Ministerie van OCW of het Commissariaat voor de Media, een situatie ontstaat waarin die onafhankelijkheid (autonomie) niet meer gegarandeerd kan worden.

Naast een bezinning over de vraag hoe in deze maatschappij onze volksgenoten het best met de boodschap van het evangelie te bereiken zijn. Sociale media als en via Hyves, Facebook, Twitter, Apps, Ping's, LinkedIn spelen juist in de communicatie van en met jongeren een grote rol en daarom dient er ook nagedacht te worden over wat er nog wel mogelijk is, als de uitzendingen via de Publieke Omroep (PO) niet meer door de overheid mogelijk worden gemaakt. Technisch gezien komen er steeds meer mogelijkheden om bijvoorbeeld via internet plaatselijke diensten beluisterbaar en zichtbaar te maken. Daarbij is het ook van belang contacten te leggen met christelijke organisaties in de wereld van onderzoek, omroep en journalistiek. Bij dat nadenken kan zeker ook gebruik gemaakt worden van de contacten met de kerken en groeperingen die in ZvK samenwerken en aan de reeds bestaande contacten met de deputaten – c.q. commissieleden- voor radio en televisie van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Wellicht zou een studie over een samenhangend gebruik van de moderne (Multi-)Media ten behoeve van de verspreiding van het evangelie, geïnitieerd kunnen worden. Een vraag daarbij is dan wel, welke gevolgen dat zou moeten hebben voor de bemensing van het deputaatschap; op dit moment zijn wij naarstig op zoek naar completering van het aantal deputaatsleden en verwachten wij op korte termijn de betreffende reacties te ontvangen.

Ook zou nagedacht kunnen worden over een andere benaming van dit deputaatschap, namelijk: 'deputaten Mediazaken', gezien de in rap tempo zich voltrekkende, geavanceerde technologische ontwikkelingen op dit terrein en het bereik en veelal ons gebruik daarvan.

Het is evenwel goed, om met dankbaarheid te kunnen vaststellen en dan ook in dank te mogen uitspreken, dat ook in de afgelopen periode weer veel mensen bereikt zijn met het evangelie, via radio en televisie en eveneens veel jongeren via internet (de ZvK-site: www.Kerkdienst.nl). Hierin willen we graag naar de boodschap van Prediker luisteren: "Werp je brood uit over het water, want je vindt het later weer terug" (Prediker 11 vers 1).

Dankbaar zijn deputaten RTV opnieuw voor de inzet van de medewerkers en medewerksters van Zendtijd voor Kerken, die steeds met enthousiasme proberen om iedere uitzending zo goed mogelijk in samenwerking met de plaatselijke kerkelijke gemeenten, te verzorgen en aldus te realiseren.

Wij stellen u, met de kennis die we nu hebben, opnieuw voor deputaten te benoemen met de volgende opdracht:

- er op toe te zien dat de autonomie (onafhankelijkheid) van de kerken over de uitzendingen in "kerkelijke zendtijd" zoveel als mogelijk (dus voldoende!) wordt ge(waar)borgd d.i. wordt veilig gesteld en gehandhaafd;
- contacten met andere deputaten en commissieleden van kerkverbanden die in ZvK samenwerken te onderhouden en, waar mogelijk, visie en beleid te ontwikkelen voor de mogelijkheden die de overheid (nog) biedt op het gebied van Radio, Televisie en Nieuwe Media, maar ook voor de mogelijkheden die, door technische ontwikkeling, steeds meer in het bereik van de kerken komen te liggen, ook zonder overheidsgelden;
- daartoe de naam van het Deputaatschap te wijzigen in "Mediazaken";
- in de komende periode de omvang van het deputaatschap te beperken tot 4 deputaten en hen daarbij op te dragen, zèlf versterking te zoeken binnen de kerken, bij specialisten, die op de verschillende gebieden aanwezig zijn die 'multi-medialandschapaangelegenheden' betreffen.